

“María nos invita a dirigir nuestra mirada al origen y la meta de nuestra existencia, que es Jesucristo, y nos anima a seguir su ejemplo recorriendo los caminos de la paz, la amabilidad, la escucha y el diálogo paciente y confiado”.

(Papa Francisco)

PARLEM DE LA SOLEMNITAT DE TOTS SANTS

El Cristià celebra la Vida, no la mort. És la Pasqua del Senyor que ens infon esperança. Esperança de vida plena sens fi! Així que el nostre peregrinar per aquest món té com a finalitat i plenitud la vida en si. Un peregrinar, ja en vida, per arribar a la Vida. Un “sí” però “encara no.” Aquesta esperança ens ajuda a estimar sempre, i sota totes les circumstàncies, el do de la vida. I l’estimam ja en aquest món, fonamentalment perquè és on l’hem rebuda i esdevé l’inici de la nostra eternitat.

Una vegada un filllet em va fer una pregunta molt intel·ligent: *¿Si Déu vol que anem al cel, per què no ens hi creà directament?* No podem negar que la pregunta és boníssima i, a més, és fonamental per entendre la relació que Déu té amb nosaltres. No és un Déu dèspota, que faci de nosaltres el que vulgui: *“Ja no us dic servents, perquè el servent no sap què fa el seu senyor; sinó que us he anomenat amics”* (Jn 15, 15). Déu ens atreu cap a Ell i, per conseqüència, cap a la Vida, no imposant-se sinó atraient-nos mitjançant l’amor. I l’amor requereix fonamen-

talment de la llibertat. Tan sols es pot estimar des de la llibertat.

Per tal que aquesta vida sigui efectivament un pelegrinatge cap a la santedat, fent un bon ús del gran do de la llibertat que, com he dit abans, és eina fonamental per a estimar i poder arribar a Déu, se’ns donen un gran nombre de companys, ajudants, testimonis, intercessors... els sants. Són tants que no hi ha dies de l’any ni suficient calendari per conèixer-los tots. Tenim la possibilitat de celebrar-los tots junts en aquesta solemnitat.

Celebrem les seves virtuts, el seu exemple, la seva companyia i intercessió, la comunió amb ells... (ho vivim perfectament com diu el catecisme a l’article 3 de la segona secció *Els set sagraments de l’Església* quan celebrem la santa missa, que transcendeix el temps i l’espai, unint els fidels que són al cel, a la terra i al purgatori en una comunió santa.)

Darrerament veim com durant aquests dies es manifesten pels carrers, com si es

tractés d’una planta invasora, unes noves costums i celebracions, que, ben enteses, podrien conviure sense haver de desplaçar allò que és autòcton, ja que la paraula Halloween procedeix de l’expressió “All Hallow Eve” (vespre de Tots Sants), i el seu origen està molt relacionat amb la tradició cristiana, encara que mesclat amb costums paganes i romanes. Però la comercialització de les festes ens pot empobrir socialment. Així podria resultar si canviem l’exaltació de les virtuts que brillen en els Sants, aquelles que ells van voler compartir: l’amor al proïsme, la felicitat, la caritat, l’esperança... per la recerca del camí fàcil: el gaudir sense cap altre objectiu que el pensar en un mateix.

Són dies de celebrar la vida, no la mort; l’esperança, no la por. Celebrem la santedat com a vocació comuna. Busquem a Déu que és el nostre bé suprem. I visquem aquesta vida amb l’alegria pròpia de l’esperança.

Joan Tutzó Sans

la notícia

Trobada i enviament dels professors de religió

Divendres 20 d’octubre, organitzat pel Secretariat d’Ensenyament, es va celebrar al Santuari de Maria Auxiliadora l’enviament per part del Bisbe dels mestres i professors de religió dels centres concertats i públics de Menorca.

L’acte es va desenvolupar entre lectures bíbliques, pregàries, cants... Després d’escoltar la Paraula de Déu (Mt 5, 13-16) i fer uns moments de silenci i reflexió personal, el bisbe Gerard va dedicar unes paraules a tots els mestres i

professors de religió. Els va animar a seguir endavant en la seva missió, que siguin conscients que la seva tasca és un autèntic do, encara que també comporta esforços.

Sergi Febrer Ametller

Un dels moments centrals de l’acte fou el lliurament a cada mestre i professor de la “missió canònica” per part del propi Bisbe. És el signe del mandat d’ensenyar en el seu nom, com a membre de l’Església, de la missió de la qual participa amb l’anunci de Jesucrist en la seva acció educativa.

Un cop finalitzat l’acte religiós, tingué lloc una trobada informal entre coques i beguda a on el diàleg i el bon ambient van estar presents entre els assistents.

la paraula de Déu (A)

Diumenge XXX de Durant l'Any

Lectura del llibre de l'Exode 22, 21-27

El Senyor diu: «No maltractis ni oprimesquis els immigrants, que també vosaltres vau ser immigrants en el país d'Egipte. No maltractis cap viuda ni cap orfe: Si els maltractes i alcen a mi el seu clam, jo els escoltaré i, encès d'indignació, vos mataré amb l'espasa: les vostres dones quedaran viudes, i orfes els vostres fills. Si prestes diners a qualcú del meu poble, als pobres que viuen amb tu, no facis com els usurers: no li exigesquis els interessos. Si et quedes com a penyora el mantell de qualcú, torna-li abans que es pongui el sol. És tot el que té per abrigar-se, el mantell que l'agombola. ¿Amb què dormiria? Si ell alçava a mi el seu clam, jo l'escoltaria, perquè som compassiu.»

Salm responsorial 17

R: Vos estim, Senyor, vós m'enfortiu.

Lectura de la 1ª carta de sant Pau als cristians de Tessalònica 1, 5c-10

Germans: Ja sabeu allò que fèiem per vosaltres mentre érem a la vostra ciutat. També vosaltres heu imitat el nostre exemple i el del Senyor, acollint la paraula de Déu enmig de moltes adversitats, plens del goig de l'Esperit Sant. Així heu estat un model per a tots els creients de Macedònia i d'Acàia, perquè, des de la vostra ciutat, s'ha estès el ressò de la paraula del Senyor, i no solament a Macedònia i Acàia; pertot arreu parlen de la vostra conversió de manera que no ens falta afegir-hi res: ells mateixos contenen com va ser la nostra arribada entre vosaltres i com abandonàreu els ídols i us convertíreu a Déu, per adorar només el Déu viu i vertader i esperar del cel Jesús, el seu Fill, que ell resuscità d'entre els morts, i que ens salvarà de la pena, en el judici que ha de venir.

Lectura de l'evangeli segons sant Mateu 22, 34-40

En aquell temps, quan els fariseus van sebre que Jesús havia fet callar els saduceus, es tornaren reunir, i un d'ells, mestre de la Llei, per provar-lo, li va fer aquesta pregunta: «Mestre, ¿quin és el manament més gran de la Llei?» Jesús li contestà: «Estima el Senyor, el teu Déu, amb tot el cor, amb tota l'ànima, amb tot el pensament. Aquest és el manament més gran i el primer de tots. El segon és molt semblant: Estima els altres com a tu mateix. Tots els manaments escrits en els llibres de la Llei i del Profetes vénen d'aquests dos.»

Lectura del libro del Éxodo 22, 20-26

Esto dice el Señor: «No maltratarás ni oprimirás al emigrante, pues emigrantes fuisteis vosotros en la tierra de Egipto. No explotarás a viudas ni a huérfanos. Si los explotas y gritan a mí, yo escucharé su clamor, se encenderá mi ira y os mataré a espada; vuestras mujeres quedarán viudas y a vuestros hijos huérfanos. Si prestas dinero a alguien de mi pueblo, a un pobre que habita contigo, no serás con él un usurero cargándole intereses. Si tomas en prenda el manto de tu prójimo, se lo devolverás antes de ponerse el sol, porque no tiene otro vestido para cubrir su cuerpo, ¿y dónde, si no, se va a acostar? Si grita a mí, yo lo escucharé, porque yo soy compasivo.»

Salm responsorial 17

R: Yo te amo, Señor; tú eres mi fortaleza.

Lectura de la primera carta del apóstol san Pablo a los Tesalonicenses 1, 5c-10

Hermanos: Sabéis cómo nos comportamos entre vosotros para vuestro bien. Y vosotros seguisteis nuestro ejemplo y el del Señor, acogiendo la Palabra en medio de una gran tribulación, con la alegría del Espíritu Santo. Así llegasteis a ser un modelo para todos los creyentes de Macedonia y de Acaya. No solo ha resonado la palabra del Señor en Macedonia y en Acaya desde vuestra comunidad, sino que además vuestra fe en Dios se ha difundido por doquier, de modo que nosotros no teníamos necesidad de explicar nada, ya que ellos mismos cuentan los detalles de la visita que os hicimos: cómo os convertisteis a Dios abandonando los ídolos, para servir al Dios vivo y verdadero, y vivir aguardando la vuelta de su Hijo Jesús desde el cielo, a quien ha resucitado de entre los muertos y que nos libra del castigo futuro.

Lectura del santo Evangelio según san Mateo 22, 34-40

En aquel tiempo, los fariseos, al oír que Jesús había hecho callar a los saduceos, se reunieron en un lugar y uno de ellos, un doctor de la Ley, le preguntó para ponerlo a prueba: «Maestro, ¿cuál es el mandamiento principal de la Ley?». Él le dijo: ««Amarás al Señor, tu Dios, con todo tu corazón, con toda tu alma, con toda tu mente». Este mandamiento es el principal y primero. El segundo es semejante a él: «Amarás a tu prójimo como a ti mismo». En estos dos mandamientos sostienen toda la Ley y los Profetas.»

el comentari

Estimar, fonament de la vida cristiana

Al'Evangeli d'avui, Mateu continua recollint el debat entre Jesús i els notables del poble, que s'han convertit ja en autèntics adversaris perquè han decidit matar Jesús i només cerquen un motiu que els justifiqui per fer-ho. Avui és un mestre de la Llei qui demana a Jesús, malintencionadament, quin és el manament més important. Hem de tenir present que els fariseus tenien fins a 613 preceptes que havien de conèixer i practicar, però Jesús respon clara i senzillament que l'amor a Déu i al pròxim és el principi que ha de guiar la nostra vida. De fet, més endavant, Jesús dirigirà als mestres de la Llei i fariseus unes acusacions molt dures, els diu per exemple: «Pagueu el delme de la menta, del fonoll i del comí, però heu abandonat les coses més fonamentals de la Llei: la justícia, la misericòrdia (amor compassiu als altres), la fidelitat» (confiança lleial en Déu). Mt 23, 23

«Estima Déu per damunt de tot» i «estima els altres com a tu mateix» constitueixen la síntesi de tota la Llei. L'amor que rebem de Déu exigeix com a resposta el nostre amor total i incondicional. La paraula amor, és emprada moltes vegades de manera superficial o referida només a simple sentiment... L'amor autèntic ho és tot. Hi ha molts de testimonis que entengueren perfectament com és d'essencial aquesta realitat. Sant Pau, per exemple, a la carta als corintis diu: «Si repartís tots els meus béns als pobres... però no estimés, de res em serviria» (1Co 13, 3) i Sant Agustí té una frase que s'ha fet cèlebre: «Estima i fes el que vulguis», perquè qui estima de veritat no pot fer cap mal sinó que cercarà el bé de tothom, donarà sempre bons fruits.

El nostre món necessita creure en la força de l'amor incondicional del Pare que ens ha estimat primer, per poder estimar com Jesús, fer-nos imatges de Jesucrist; aquesta és la nostra responsabilitat perquè puguem esdevenir veritables testimonis, i semblar arreu l'esperança en l'amor entranyable del Pare.

Teresa Jansà

LECTURES DE LA DI. 30, Fèria: Rm 8, 12-17 / Sal 67 / Lc 13, 10-17. / I Jo 3, 1-3 / Mt 5, 1-12a.

MISSA DIÀRIA

Salms de la

2ª Setmana

Dt. 31, Fèria: Rm 8, 18-25 / Sal 125 / Lc 13, 18-21.

Dc. 1, Tots Sants (S): Ap 7, 2-4. 9-14 / Sal 23

Dj. 2, Commemoració de tots els Fidels Difunts: Les lectures es poden escollir del Ritual d'exèquies, del Leccionari del santoral o del Leccionari per a misses diverses.

Dv. 3, Fèria: Rm 9, 1-5 / Sal 147 / Lc 14, 1-6.

Ds. 4, Sant Carles Borromeu, bisbe (MO): Rm 11, 1-2a. 11-12. 25-29 / Sal 93 / Lc 14, 1.7-11.

Dg. 5, XXXI de Durant l'Any: Mt 1. 14b-2, 2b. 8-10 / Sal 130 / 1Te 2, 7b-9. 13 / Mt 23, 1-12.

pregar amb els salms

Habitats (Salm 26)

Senyor, m'estimo la casa on habites, l'indret on resideix la teva glòria (Sl 26,8). El Senyor ho abraça tot i nosaltres esteim habitats per l'Esperit de Déu. Quan pregam amb el salteri podem dir que habitam els salms, i que aquestes pregàries ens habiten.

Recordo un text de J.M. Esquirol que un dia vaig trobar citat a un fulletó: "Sé que enmig de la tempesta muda de la nit he rebut consol de la silueta del xiprer i el vell campanar. Sé que ambdós canten. Canten salms. Reprodueixen els salms que els habiten. Salms que, entonats durant segles, han penetrat en cadascun dels anells de l'arbre i en les pedres del campanar. Sé que aquest eco durarà

molt de temps. I que mentre duri hi haurà esperança i consol. Sé, en resum, que existeixen persones habitades pels salms i salms habitats per persones". Viure habitat pels salms i habitar els salms, ajuda al salmista a fer el camí de la vida sense engany, és *honrat el meu camí, confii en el Senyor* (v.1). L'honradesa i la vida recta s'expressen en hebreu amb la imatge de "caminar en la integritat". I caminant, *tenc present el teu amor, visc d'acord amb la teva veritat* (v.3). Caminar en la integritat i saber-nos habitats per Déu, ens ajudarà a aportar un bri d'humanitat a la nostra societat, a vegades, deshabitada de Presència.

Gadi Bosch Pons

plomes del periodisme catòlic 8

Josep Maria Quadrado Neto (III)

Li semblava a Quadrado que havia esgotat el que podia fer a Palma, perquè molta empena no estaven mostrant les persones més preparades (tampoc en devien ser tantes). Aniria, doncs, cap a Madrid i prendria una decisió sobre el seu futur. Un camí se li obria si es consolidava la vocació sacerdotal, però no. L'altre era treballar en un diari, perquè l'atracció cap a la premsa era forta.

Tingué l'oportunitat d'entrar a la redacció del diari madrileny *El Católico* (1842). Poc va durar, perquè la feina era feixuga. Se sentia molt sol i tampoc adelantava en assumptes que li eren agradables, com l'escriptura literària. Millor seria tornar a Mallorca, al caliu de ca seva i al costat dels amics.

Així ho va fer, aprofitant que li donaven la direcció de l'Arxiu Històric de Mallorca. Sí, però a més del treball tècnic, possà en marxa la revista *La Fe* que exposarà les idees més sòlides en aquest camp. Hagués pogut restar per sempre amb aquesta tasca, però ara són els amics de Madrid els que estiren amb força perquè estengui les seves idees amb més amplitud.

El primer d'ells Jaume Balmes: vol que l'ajudi a la tasca que l'ofega. *El Pensamiento de la Nación* rebrà les seves contribucions. També el carrega amb la direcció de *El Conciliador*, que al 1845 lluitarà per posar seny a la política espanyola i al conflicte dinàstic. Altra vegada retornarà a Mallorca sense resultats profitosos.

JOAN CANTAVELLA

l'entrevista a:

ANTONI AGUILÓ

Entrevistam a Antoni Aguiló, gerent de Mestral Menorca, per a xerrar del 30 aniversari d'aquesta iniciativa d'economia social i solidària de Càritas Menorca.

Amb quin objectiu es va fundar Mestral?

-Mestral neix fa 30 anys amb l'objectiu principal d'acompanyar a les persones, amb la visió de l'equip de llavors, de la necessitat d'iniciar la recollida selectiva de residus, que no existia fins a aquest moment. Així comença un projecte pioner que, avui dia, s'ha convertit també en l'única empresa d'inserció sociolaboral de l'illa, i que continua posant en marxa accions de formació, promoció de l'ocupació i la cura del medi ambient.

Quins projectes s'han dut a terme durant aquests 30 anys?

-En aquest temps s'han posat en marxa diferents projectes, com la recollida i taller de tèxtil, la recollida de RAEES (aparells elèctrics i electrònics), les botigues de segona mà, avui dia Moda-re, la recollida, recuperació i venda de mobles, llibres, joguines, parament de la llar, etc., i el projecte de banc d'arbres fruiters autòctons i l'agricultura ecològica Arbres d'Algendar. Recentment, s'ha impulsat l'obertura del Restaurant Escola Ca n'Aguedet, programa de formació i ocupació en hostaleria.

Què destacaries dels objectius aconseguits?

-A Menorca som l'única empresa d'inserció laboral, comptam amb 50 treballadors en plantilla, dels quals més de la meitat són treballadors amb contractes d'inserció, que disposen del suport d'educadors/és i amb l'equip d'orientació laboral de Càritas, amb el propòsit d'empoderar-los i acompanyar-los en el seu procés d'incorporació al mercat laboral ordinari. Durant 2022 hem gestionat 300.000 quilos de residu tèxtil, dels quals un 67,34% va ser reutilitzat i un 32,48% es va reciclar. Per a aquest treball comptam ja amb 58 contenidors de recollida al llarg de l'illa. A nivell RAEES es van recollir i van reciclar 1.192.537 tones i pel que fa al residu voluminos, dels 182.939 kg que van arribar a les nostres naus, el 83,5% s'ha reutilitzat.

Alguns reptes de futur per a Mestral?

-Mestral continuarà treballant en els seus objectius principals, l'acompanyament de persones en situació vulnerable i la cura del medi ambient, l'economia social i circular, així com promoure un consum sostenible i responsable, són part també del nostre ADN. Ara iniciam il·lusionats el nou projecte Restaurant Escola Ca n'Aguedet, que obre les portes com a servei de càtering, per a col·lectivitats i obrint al públic un dia per setmana, treballant per la capacitació de persones en risc d'exclusió social i lluitant contra el malbaratament alimentari.

Toni Olives Camps

Agenda

✍ Horaris misses Tots Sants als cementeris i/o esglésies

Maó: Ermita de la Mare de Déu de Gràcia. Dies 1 i 2, missa a les 8.30 h.

Ferrieres: Dia 1, vetlla de pregària a les 21 h a l'església de Santa Maria. Dia 2, missa al Cementiri a les 10 h.

Ciutadella: Església del Cementeri Vell: Dies 1 i 2 pregària del Rosari a les 15.30 h i missa a les 16 h.

-Església del Cementeri Nou: Dies 1 i 2 missa a les 16 h.

Es Castell: Dia 1, missa al Cementiri a les 16 h.

Sant Lluís: Dia 1, missa al Cementiri a les 16.30 h. Dia 2 Missa a les 19 h.

Sant Climent: Dia 1, pregària al Cementiri a les 16.30 h.

Alaior: Dia 1, celebració de la Paraula al Cementiri a les 17 h. Dia 2 missa a les 19.30 h a la parròquia.

Es Mercadal: Dia 2, missa al Cementiri a les 11.30 h.

Fornells: Dia 2, missa al Cementiri a les 10 h.

Es Migjorn Gran: Dia 2, pregària a les 12 h al Cementiri. I, a les 19 h, missa a l'església de Sant Cristòfol.

✍ Campanya "Ningú Sense Llar"

Aquest diumenge 29 d'octubre es celebra aquesta jornada sota el lema "Comparteix la teva xarxa."

✍ 100 anys del col·legi de la Consolació

Dissabte 4 de novembre, a les 11 h, Eucaristia d'acció de gràcies a la Catedral de Menorca presidida pel bisbe Gerard. A les 14 h dinar a l'Hotel Sagitario, Cala Blanca.

✍ Pregària contemplativa

Dissabte 4 de novembre pregària contemplativa, a les 18 h, al Monestir de Santa Clara.

Notícies nostres

Noves propostes en la jornada d'inici de curs de la catequesi

El 12 d'octubre, dia de la festa de la Mare de Déu del Pilar, es va celebrar la jornada diocesana d'inici de curs de la catequesi a l'església de Sant Martí des Mercadal, que va comptar per segon any consecutiu amb la participació de Joan Àguila. El prevere i director del Secretariat Interdiocesà de Catequesi de Catalunya i les Illes Balears (SIC) va presentar diverses opcions per a l'aplicació de la nova proposta de catequesi, que posa en el centre la relació amb Jesús i ofereix als catequistes noves estratègies i metodologies que

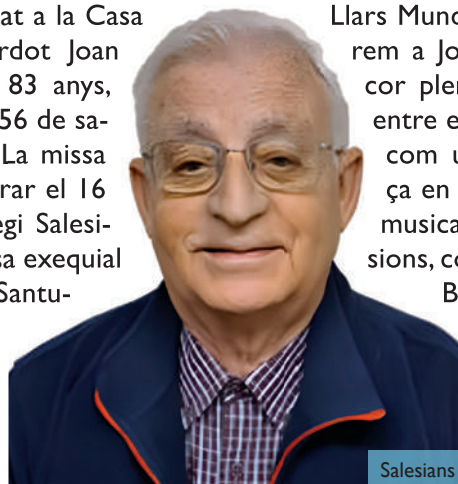
ajudin els infants, els joves, els adults a conèixer primer Jesús i després els continguts de la fe.

Tot seguit, el matrimoni format per Teresa Jansà i Diego Dubón va explicar la importància d'acompanyar els pares durant l'etapa de catequesi dels fills. Finalment, va tenir lloc l'Eucaristia d'enviament dels catequistes, presidida pel bisbe Gerard. El Bisbe va agrair als catequistes la seva missió i va manifestar la importància que tots siguem creatius per a transmetre la fe i l'amor de Déu.

Mor el sacerdot salesià Joan Faner Bagur

El 14 d'octubre va ser cridat a la Casa del Pare el salesià sacerdot Joan Faner Bagur, a l'edat de 83 anys, després de 66 anys de salesià i 56 de sacerdoti al servei de l'Església. La missa funeral a Barcelona es va celebrar el 16 d'octubre a l'Església del col·legi Salesians Rocafort. A Menorca la missa exequial va tenir lloc el 18 d'octubre al Santuari de Maria Auxiliadora. Joan Faner va néixer a Ciutadella, l'11 d'abril de 1940. Va ser ordenat prevere el 5 de març de 1967 a Barcelona

Llars Mundet, per Fr. Matías Solà. Recordarem a Joan Faner com a bon salesià, de cor plenament oratorià, sempre a gust entre els joves. Fins al final s'ha mostrat com un gran creient, ple de confiança en Déu. El teatre i especialment els musicals han estat una de les seves passions, com es reflexa en el "Musical Don Bosco i el "2000 anys després", obres mestres plenes de bellesa, amor i profunditat.

Descansi en la pau del Senyor.

Compartint camí en la pastoral amb joves

Els dies 16 i 17 d'octubre es van reunir al Seminari Diocesà de Menorca els delegats de joventut de les diòcesis de Balears i Catalunya. Per part de la nostra Diòcesi, hi va participar Sebastià Bosch, director del Secretariat d'Infància i Joventut.

En aquesta trobada van reflexionar sobre el Jubileu de l'any 2025, la formació d'acompanyants i la possible participació a la trobada europea de cap d'any a Taizé. Un dels punts importants va ser la valoració de la Jornada Mundial de la Joventut Lisboa 2023, a partir de l'informe de la comissió de la JMJ del Secretariat Interdiocesà de Joventut (SIJ). Una experiència de fe amb el Sant Pare i joves catòlics d'arreu del món que tots valoren

positivament. També van celebrar una Eucaristia presidida pel bisbe Gerard. Uns dies de convivència, de fer equip i de compartir experiències entre les diferents delegacions de joventut.

